

2МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра філософії та суспільних наук
Навчальний рік 2023/2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Медицина і художня культура»

(назва освітнього компоненту)

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 224 «Технології медичної діагностики та лікування»,
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Лабораторна діагностика»

Другого магістерського рівня вищої освіти

Курс I

Силабус освітнього компоненту
розглянуто на засіданні кафедри
суспільних наук

Протокол від
“29” серпня 2023 року № 1

В.о. зав. кафедри

Троценко О.В.
(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної
підготовки

Протокол від
“31” серпня 2023 року № 1

Голова

Вовк О.Ю.
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Чернуха Олександр Васильович, доцент, кандидат історичних наук

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

- Троценко Олексій Володимирович, старший викладач,
ov.trotsenko@kntmu.edu.ua
- Чернуха Олександр Васильович, доцент, кандидат історичних наук,
ov.chernukha@kntmu.edu.ua
- Демочко Ганна Леонідівна, доцент, кандидат історичних наук,
hl.demochko@kntmu.edu.ua

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше)

Історія України, культурологія, медична субкультура.

Контактний телефон (057)707-73-37

Консультації відповідно до графіка, розміщеного на інформаційному стенді кафедри.

Локація:

Пр. Науки, 4, м. Харків, Харківський національний медичний університет, Головний корпус, 3 поверх, кафедра філософії та суспільних наук

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Медицина і художня культура» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Лабораторна діагностика» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), фахівців другого (магістерського рівня) рівня, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності – 224 Технології медичної діагностики та лікування (денна форма навчання).

Опис освітнього компоненту (анотація). «Медицина і художня культура» є художня культура, як засіб впливу та інструмент надання медичної допомоги різним категоріям пацієнтів. Тематика курсу «Медицина та художня культура» відіграє важливу роль у формуванні гармонійної особистості лікаря-інтелектуала, активного члена сучасного суспільства та громадянина держави. На розгляд здобувачам вищої освіти запропоновано такі теми, вивчення яких сприятиме формуванню здатності аналізувати соціально значущі проблеми та культуротворчі процеси, розуміти суспільне значення своєї майбутньої професії. Головна увага приділяється аналізу взаємозв'язку медицини та художньої культури, створюються необхідні методологічні передумови для вирішення творчих завдань, спрямованих на розвиток мислення, творчої уяви та логіки здобувачів вищої освіти -майбутніх лікарів.

Виконання творчих завдань і дослідницьких проектів дозволить майбутньому лікарю розширити особистісний інструментарій у процесі розуміння своїх пацієнтів та визначенні щодо них стратегії комунікації і лікувального процесу. Крім того, програма курсу виконує суттєву допомогу в залученні здобувачів вищої освіти до громадської роботи в житті університету.

Предметом вивчення освітнього компоненту потребує поглиблених знань про особливості професійної і корпоративної етики, норми поведінки та моралі, світоглядні уявлення та ціннісні орієнтації, які існують у сучасному медичному просторі.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення освітнього компоненту пов'язане зі знаннями освітніх компонентів, які викладаються на I курсі: «Педагогіка та мистецтво викладання у вищій школі», «Соціологія медицини», «Соціальна медицина», та курсів за вибором: «Медичний Харків в персоналіях».

Пререквізити. Вивчення освітнього компоненту не передбачає попереднє засвоєння предметів шкільного курсу, які дають базові уявлення про освіту.

Постреквізити. «Медицина і художня культура» предметно інтегрується з освітніми компонентами, які забезпечують подальшу підготовку здобувачів вищої освіти: «Педагогіка та мистецтво викладання у вищій школі», та курсів за вибором: «Соціальна медицина», «Медичний Харків в персоналіях», та ін.

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE:

<https://distance.knmu.edu.ua/login/index.php>

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Головною метою вивчення інтегрованого курсу «Медицина і художня культура» – це підготувати медичного фахівця, здатного розуміти медицину як частину загальнолюдського культурного процесу і застосовувати досягнення світової художньої культури у лікувальному процесі.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента є сформувати комунікативні навички, розвиває лідерські здібності, навчається брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, розв'язує педагогічні ситуації та конфлікти, вміти працювати в команді, управляти своїм часом, логічно і системно мислити, мати креативні підходи до вирішення завдання.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачам вищої освіти **компетентностей:**

інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми під час професійної діяльності в сфері лабораторної медицини або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог, з метою комплексної оцінки морфологічного та функціонального стану органів і систем пацієнтів; встановлення лабораторного діагнозу, проведення санітарно-гігієнічної експертизи.

загальні:

- ЗК01 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК03 – Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- ЗК05 – Здатність вчитись і оволодівати сучасними знаннями
- ЗК06 – Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК07 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК08 – Здатність працювати автономно.
- ЗК09 – Здатність працювати в команді;

1.3.2. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання:**

- ПРН 01 – Застосовувати професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування.
- ПРН 03 – Володіти та застосовувати знання та уміння із загальної та професійної підготовки при вирішенні спеціалізованих завдань.
- ПРН 07 – демонструвати поглиблення базових знань за допомогою самоосвіти, демонструвати уміння представити і оцінити власний досвід та аналізувати й застосовувати досвід колег, демонструвати здатність обміну досвідом з іншими спеціалістами.

- Відповідно до рішення НАЗЯВО від 21 червня 2022 р. про історико-культурну складову освітнього процесу, вивчення

історико-культурних процесів має забезпечує такі програмні результати навчання, щоб здобувач вищої освіти був готовий самостійно визначати закономірності і аналізувати суспільні процеси, що відбувалися у минулому та відбуваються нині, розуміти їх зв'язки та проводити історичні паралелі.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачам вищої освіти наступних соціальних навичок (Soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма навчання	-
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 224 «Технології медичної діагностики та лікування»	Рік підготовки:	
		1-й	-
		Семестр	
		-	2-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 40 самостійної роботи здобувача вищої освіти – 80	Освітньо-кваліфікаційний рівень: II магістерський ОПП «Лабораторна діагностика»	Лекції	
		10 год.	-
		Практичні, семінарські	
		-	30 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		80 год.	-
Індивідуальні завдання:			
-			
Вид контролю: поточний, залік			

2.1 Опис освітнього компоненту

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1.	Культура як духовний феномен людства. Художня культура цивілізацій Давнього Сходу і медицина. Гармонійне поєднання культури і медицини в Античні часи.	2	Вступна, оглядова, проблемна, бінарна
2.	Медицина та теоцентричний характер культури Середньовіччя. Гуманізм Відродження та медицина. Професійність медицини в рамках природознавства Нового Часу.	2	Оглядова, проблемна, бінарна
3.	Сучасна постмодерна культура та медицина. Медицина в історії української культури. Персонологічний аспект розвитку української культури та медицина.	2	Оглядова, проблемна, бінарна
4.	Медицина і література. Образотворче мистецтво та лікувальна справа	2	Оглядова, проблемна, бінарна
5.	Медицина в динамічній культурі. Роль ЗМІ у висвітленні медичного життя.	2	Оглядова, проблемна, бінарна, завершальна
Всього лекційних годин		10	

2.2.2 Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
-------	------------	-----------------	-----------------	----------------

1.	Культура як духовний феномен людства. Художня культура цивілізацій Давнього Сходу і медицина. Гармонійне поєднання культури і медицини в Античні часи.	6	проблемне навчання, ділові ігри, «мозковий штурм», робота в групах, розвивальне навчання, різнорівневе навчання, евристичні бесіди, дискусії та дебати, презентаційний метод, метод проектного навчання, організація екскурсій до музеїв та на виставки	Усне опитування, тестове опитування в системі MOODLE
2.	Медицина та теоцентричний характер культури Середньовіччя. Гуманізм Відродження та медицина Професійність медицини в рамках природознавства Нового Часу.	6		
3.	Сучасна постмодерна культура та медицина Медицина в історії української культури. Персонологічний аспект розвитку української культури та медицина.	6		
4.	Медицина і література. Образотворче мистецтво та лікувальна справа	6		
5.	Медицина в динамічній культурі. Роль ЗМІ у висвітленні медичного життя.	6		
Всього годин семінарської роботи здобувача вищої освіти		30		

2.2.3 Практичні заняття Не передбачено

2.2.4. Лабораторні заняття Не передбачено

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
-------	------------	-----------------	-----------------	----------------

1.	Культура як духовний феномен людства. Художня культура цивілізацій Давнього Сходу і медицина.	8	Проблемне навчання, робота в групах, розвивальне навчання, різнорівневе навчання, презентаційний метод, метод проектного навчання	Усне опитування, тестове опитування в системі MOODLE, участь у наукових конференціях
2.	Гармонійне поєднання культури і медицини в Античні часи.	8		
3.	Медицина та теоцентричний характер культури Середньовіччя. Гуманізм Відродження та медицина	8		
4.	Професійність медицини в рамках природознавства Нового Часу.	8		
5.	Сучасна постмодерна культура та медицина	8		
6.	Медицина в історії української культури. Персонологічний аспект розвитку української культури та медицина.	8		
7.	Медицина і література.	8		
8.	Образотворче мистецтво та лікувальна справа	8		
9.	Медицина в динамічній культурі.	8		
10.	Роль ЗМІ у висвітленні медичного життя.	8		
Всього годин самостійної роботи здобувача вищої освіти		80		

Методи навчання. На лекціях і семінарських заняттях рекомендується використовувати такі педагогічні методи: проблемного навчання, ділові ігри, «мозковий штурм», робота в групах, розвивальне навчання, різнорівневе навчання (з урахуванням можливостей сильних і слабких здобувачів вищої освіти), евристичні бесіди, дискусії та дебати, презентаційний метод (підготовка здобувачем вищої освіти доповіді-презентації), метод проектного навчання (підготовка здобувачем вищої освіти самостійного дослідження), організація екскурсій до музеїв та на виставки.

Методи контролю (наводяться лише ті, які використовуються під час викладання освітнього компоненту):

Поточний контроль. У ході поточного контролю використовуються методи індивідуального та фронтального опитування, письмове тестування, написання творчих робіт (есей, рецензія, огляд, власне висловлювання), метод мікрофону, розв'язання проблемних завдань, робота з джерелами і науковою літературою, перегляд фільмів з подальшим обговоренням, робота в групах, перевірочні контрольні роботи.

Підсумковий контроль здійснюється на останньому занятті у формі підсумкового заняття, що включає контроль усіх видів підготовки, передбачених програмою освітнього компоненту. За результатами навчальної діяльності виставляється залік за двобальною шкалою «зараховано» – «не зараховано». Також виставляється оцінка за традиційною шкалою.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі [«Інструкція з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ»](#) (табл. 2).

Таблиця 2

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Максимальна сума балів за курс складає 200 балів, мінімально прийнятна для отримання заліку – 120 балів.

3.2. Питання до заліку:

1. Визначити головні підходи в культурологічній науці в розумінні людини як об'єкта і суб'єкта художньої культури та медицини.
2. Порівняти досягнення художньої культури і медицини цивілізацій Давнього Сходу.
3. Охарактеризувати особливості бачення людини в художній традиції античності на прикладі філософії і поезії.
4. Визначити досягнення Давньої Греції у справі культури здорового способу життя.
5. Наведіть приклади відображення медицини в давньоримському мистецтві.
6. Охарактеризуйте особливості світогляду людини у культурі Середньовіччя.
7. Визначте чинники, які гальмували розвиток медицини в контексті розвитку християнської культури.
8. Опишіть специфіку організації медичної освіти у середньовічних університетах.
9. Розкрийте значення наукових, культурних та географічних відкриттів епохи Ренесансу для розвитку медицини.
10. Визначте ціннісні парадигми розвитку художньої культури Нового часу.
11. Поміркуйте над феноменом “людина бароко”. В чому особливості розвитку медицини у мистецтві бароко.
12. Визначте фактори які зумовили розвиток медицини як наукової сфери у Новий час.
13. Розкрийте фактори, які зумовили розвиток медицини і художньої культури у ХХ ст.
14. Покажіть вплив напрямків мистецтва епохи Модерн на розвиток медичної сфери.
15. Визначте взаємозв'язок масової культури і медицини у Новітню добу.
16. Розкрийте значення науково-технічної революції для розвитку медицини.
17. Поясніть феномен відродження народної, «нетрадиційної» медицини.
18. Визначте характерні особливості медичної допомоги, наведені в писемних пам'ятках Київської Русі.
19. Охарактеризуйте стан медицина в контексті розвитку української культури Козацької доби.
20. Навести приклади осмислення медичної проблематики в художній культурі України ХІХ - початку ХХ ст.
21. Розкрийте особливості просвітницько-педагогічної діяльності лікарів в Україні ХІХ - початку ХХ ст.
22. Охарактеризуйте роль медицини в контексті розвитку української та зарубіжної літератури.
23. Розкрийте типові риси проблеми ставлення суспільства до хворих в українській та зарубіжній літературі.

24. Покажіть шляхи розвитку медичної деонтології у контексті розвитку художньої літератури ХХ ст.
25. Визначте виражальні засоби мистецтва які застосовуються в сучасній медицині.
26. Проаналізуйте характер медичної тематики в творах образотворчого мистецтва.
27. Гра – як форма суспільної свідомості.
28. Визначте відомі засоби використання медицини у театральних діях сучасності.
29. Проаналізуйте засоби і прийоми музики в контексті практикування арт-терапії.
30. Покажіть позитивні і негативні чинники впливу преси та комунікаційних систем на професійну діяльність лікаря.
31. Розкрийте можливості сучасного кіномистецтва як поєднання динамічного та статичного в художній культурі та медицині.
32. Покажіть вплив телебачення та новітніх інформаційних технологій на формування професійної компетентності лікаря.

3.3. Контрольні питання до практичних занять

Тема 1.

1. Предмет і завдання курсу. Етимологія терміну «художня культура».
2. Людина як об'єкт і суб'єкт художньої культури та медицини.
3. Матеріальні і духовні здобутки культури Давнього Сходу.
4. Художня культура та досягнення медицини Давнього Сходу.

Тема 2.

1. Людина в художній традиції античності.
2. Культура здорового способу життя та медицина давньої Греції.
3. Людина в давньоримській художній традиції: лікар в суспільній свідомості римлян;
4. Медицина в давньоримському мистецтві.

Тема 3.

1. Людина і світ у культурі Середньовіччя.
2. Медицина в контексті розвитку християнської культури.
3. Середньовічні університети як центри медицини.
4. Гуманізм як ідеологія Відродження. Значення наукових, культурних та географічних відкриттів для розвитку медицини.

Тема 4.

1. Світоглядні основи художньої культури Нового часу.
2. Феномен “людини бароко”: медицина у мистецтві бароко.
3. Художня культура класицизму.
4. Розвиток медицини як науки.

Тема 5.

1. Історичні передумови формування медицини і художньої культури ХХ ст.

2. Медицина і масова культура.
3. Науково-технічна революція і медицина.
4. Відродження народної, нетрадиційної медицини та громадська думка.

Тема 6.

1. Українська ментальність і проблеми здоров'я й розвитку людини. Медична допомога в писемних пам'ятках Київської Русі.
2. Медицина в культурі Козацької доби.
3. Медична проблематика в художній культурі України XIX - початку XX ст.
4. Просвітницько-педагогічна діяльність лікарів в Україні.

Тема 7.

1. Медицина в контексті історії літератури.
2. Проблема ставлення суспільства до хворих в українській та зарубіжній літературі.
3. Світова художня література XX ст. про медичну деонтологію.

Тема 8.

1. Виразальні засоби мистецтва.
2. Медична тематика в творах образотворчого мистецтва.
3. Лікарська діяльність як мистецтво.

Тема 9.

1. Гра – як форма суспільної свідомості.
2. Медицина у театральних діях.
3. Музика як дієвий засіб арт-терапії.

Тема 10.

1. Преса та комунікаційні системи в професійній діяльності лікаря.
2. Кіномистецтво як поєднання динамічного та статичного в художній культурі.
1. Телебачення та новітні інформаційні технології як засіб формування професійної компетентності лікаря.

3.4. Індивідуальні завдання формуються відповідно до контенту наукових конференцій, який щорічно затверджується планом роботи кафедри суспільних наук. Специфіка індивідуальних завдань для здобувачів вищої освіти погоджується з викладачем. Відповідно до [«Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ»](#) здобувач вищої освіти може підвищити оцінку шляхом виконання індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями тощо), що в разі успіху додає до 10 балів як заохочення.

3.5. Правила оскарження оцінки

Якщо здобувач вищої освіти не задоволений результатами оцінювання його навчальної діяльності і виявив бажання оскаржити оцінку з предмету, він має

право звернутися до керівництва кафедри та/або декана відповідного факультету з проханням провести повторне оцінювання його знань. Якщо вимоги здобувача вищої освіти мають під собою підстави, кафедрою/деканатом створюється спеціальна комісія для проведення повторного оцінювання.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вимоги освітнього компоненту

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю і вчасно, якщо у здобувачів вищої освіти виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач надасть на першому практичному занятті.

Під час навчального процесу важливо дотримуватися таких правил:

- повага до колег;
- толерантність до інших та їхнього досвіду;
- сприйнятливість і неупередженість;
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента;
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів;
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка

Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідуватимуть всі лекційні та семінарські заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за винятком осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність інших людей;
- грати в азартні ігри;

- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, стелі, засмічувати приміщення і території);
- галасувати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і коридорах під час занять.

Використання електронних пристроїв

Використання електронних пристроїв у навчальному процесі допускається без обмежень за винятком тих випадків, які можуть перешкодити процедурі об'єктивного оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами

Проведення навчального процесу здійснюється з урахуванням вимог сучасного українського законодавства відносно осіб з особливими освітніми потребами та регулюється нормативними документами університету.

Рекомендації щодо успішного складання освітнього компоненту

У процесі підготовки до практичних занять здобувачам вищої освіти необхідно опрацювати матеріали допоміжної літератури. Вітається активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі вищої освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати.

Заохочення та стягнення

Відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ» здобувач вищої освіти може підвищити оцінку за модуль шляхом виконання індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями тощо), що в разі успіху додає до 10 балів як заохочення.

Техніка безпеки

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Кожен здобувач вищої освіти повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі

Про можливі зміни в силабусі буде повідомлено на сторінці кафедри офіційного сайту ХНМУ і в кафедральній директорії системи MOODLE, а також через відповідний деканат.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Одним з елементів академічної культури, що їх прищеплює університет, є розуміння здобувачем вищої освіти недопустимості будь-яких запозичень без належних посилань. Враховуючи це, головним завданням викладачів є формування у здобувачів вищої освіти навичок самостійної роботи, інтересу до навчання та суспільно значущих цінностей. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницький пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Медична субкультура : навчально-методичний посібник для вітчизняних студентів зі спеціальності "Медицина". – Харків : ХНМУ, 2020. – 40 с
2. Буйських Ю. Життя в клініці: субкультура лікарів в просторі сучасного міста // Матеріали до української етнології : щорічник. Збірник наукових праць. Вип. 10 (13). / [голов. ред. Г. Скрипник] ; НАНУ, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. К., 2011. С. 73-80.
3. Foucault Michel. The Birth of the Clinic. An Archaeology of Medical Perception. URL:https://monoskop.org/images/9/92/Foucault_Michel_The_Birth_of_the_Clinic_1976.pdf.
4. Бединський В. Етапи формування професійної культури лікаря на прикладі творчої діяльності М.М. Амосова / В. Бединський // Професійна культура: сутність, фахові особливості, розвиток: колективна монографія / кол. авт., відп. ред. Г.Є. Улунова. 2016. 87-103.
5. Дудікова Л., Марлова А. Особливості англійського медичного сленгу та ознайомлення з ним студентів вищих медичних навчальних закладів як засіб мотивування до вивчення іноземної мови / Л. Дудікова, А. Марлова // Молодь і ринок №9 (164), 2018. 22-28.
6. Людяність та емпатія в охороні здоров'я. Посібник для викладачів. – Київ : Майстер книг : 2022. 366 с.
7. Андрейчин, М. А., Юкало, В. Я.. Український фольклор про інфекційні хвороби / М.А. Андрейчин, В.Я. Юкало // Інфекційні хвороби, 2023. №4. 65–70.
8. Демочко Г.Л. Сучасний стан методології та історіографії медичних персоналій: харківський вимір / Ганна Демочко // Краєзнавство. — 2021. — № 1/2. — С. 66-80.
9. Булах С.М., Харченко В.В. Медицина в Україні. Книга 3. Випуск 2. Медична біографістика. Друга половина ХІХ–початок ХХ століття. Літери Т–Я. Київ: ФОП Коляда О.П., 2021.

Додаткова

1. Формування професійного іміджу майбутнього лікаря / В. М. Ждан, Є. М. Кітура, М. Ю. Бабаніна, І. В. Іваницький, М. В. Ткаченко, В. Г. Лебідь // Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : зб. статей VII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 24–25 листопада 2022 р. – Полтава, 2022. – С. 3–6.
2. Frankl Viktor Emil. Man's search for meaning: an introduction to logotherapy. URL:https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/3403095/mod_resource/content/1/56_ViktorFrankl_Mans%20Search.pdf.

3. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Спес Гіппократа: основи психології спілкування для медичних працівників / В.Л.Зливков, С.О. Лукомська. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М.; К., 2017. – 208 с.

6. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Сторінка катедри суспільних наук ХНМУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=141%3A2011-05-14-19-10-49&catid=7%3A2011-05-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk
2. Проект «Ізборник» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://izbornyk.org.ua/>

7. КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dysc.pdf

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_neform_osv22.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/polog_org_incl-suprov.pdf

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_grup_ad.pdf